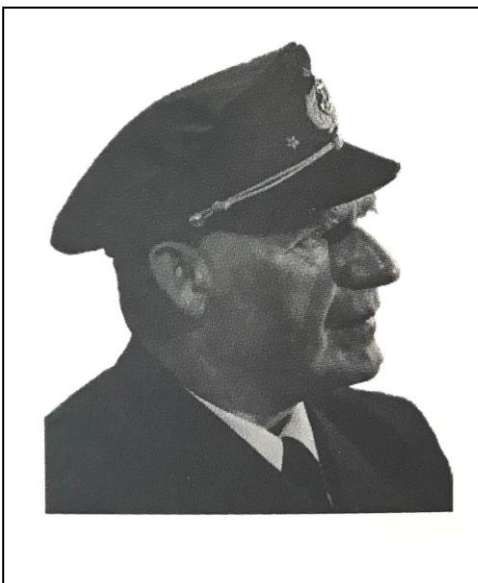

Kaptein Thor Nilsens malerier fra Lyngør

Av Kristine Engebrihtsen Stewart

Thor Martinius Nilsen ble født 28 september 1887 i Risør. Foreldrene var Tor Nilsen fra Risør (stuert/matros) og Marie Olsdatter fra Søndeled. Thor vokste opp med å klatre i riggen på seilskip som kom til Risør, noe som ga han detaljert innsikt i skutenes oppbygging og seilføring. Kunnskapen om master, seil, stag og tauverk kom godt med da han senere begynte å male skipene.

Thor giftet seg med Elma Marie Pedersen fra Lyngør i 1922 og fikk sønnen Frode. De bodde hos Elmas foreldre på Odden (Odden 17) for Thor var til sjøs i flere år av gangen. Elma ble dessverre syk og døde i 1926. Hennes søster Sigrun avbrøt da barnepleier-utdanningen hun gikk på i Oslo og kom hjem til Lyngør for å ta seg av sin syke søster – samt lille Frode som bare var 2 år.

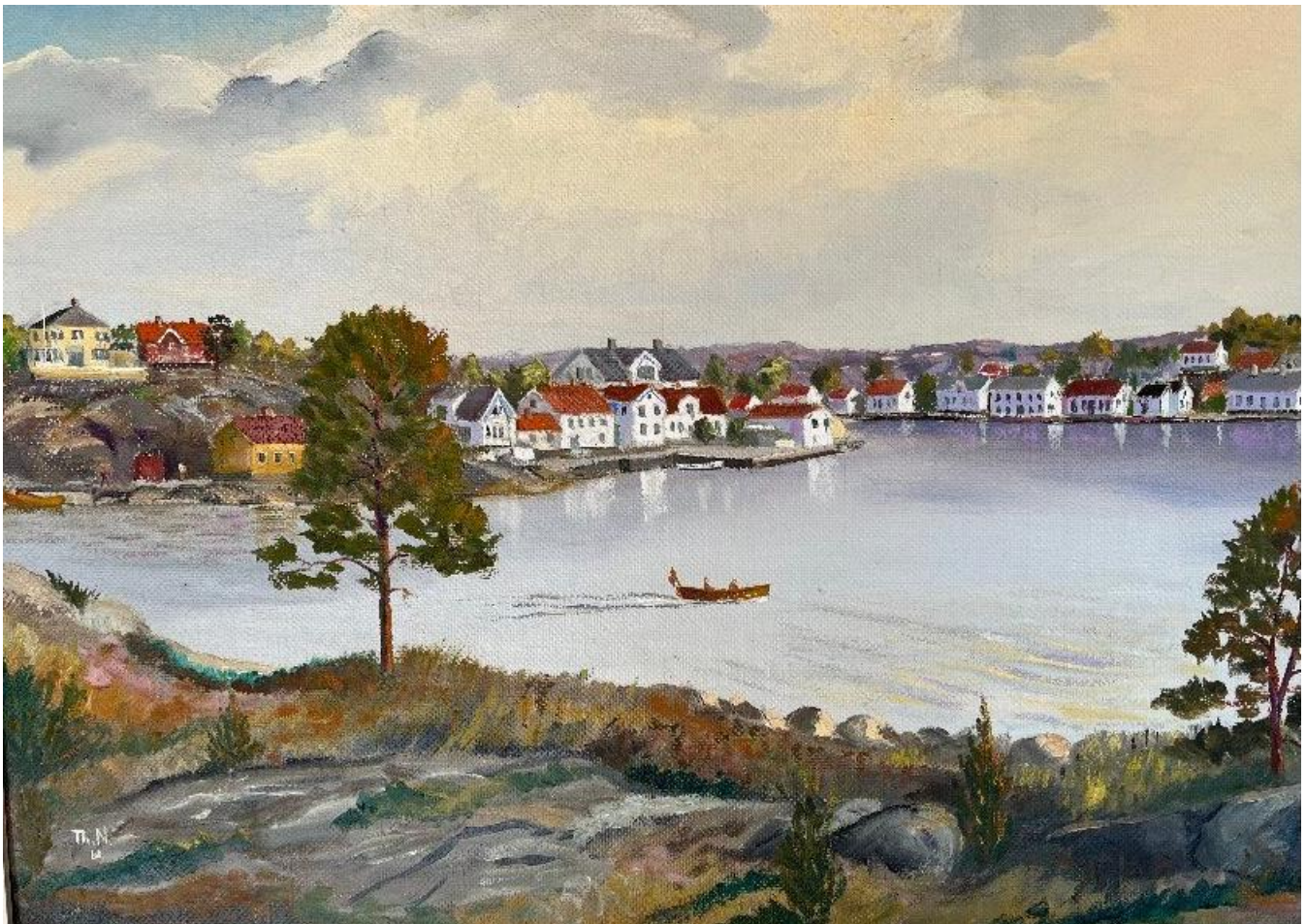
Etter noen år giftet Thor og Sigrun seg, og de flyttet til Mæl ved Rjukan der Thor var kaptein på Tinnsjøfergene. I 1935 fikk de datteren Marit. Thor og Sigrun ble boende i Telemark og trivdes der, men hver eneste sommer ble tilbragt i Lyngør – i barndomshjemmet til Sigrun på Odden som de arvet.

Kongeskipet Norge besøkte Lyngør i 1961

Thor M. Nilsen startet sin karriere som førstereisgutt i 1903 da han var bare 15 år gammel, og han ble senere sjømann, navigatør og matros. Han fikk utdanning ved Sjømilitære Korps i Horten og avla styrmannseksamen for seilskip i 1909. Han jobbet først som 2. styrmann fram til han fikk styrmannspatent (sertifikat) for dampskip i 1914 og var deretter 1. styrmann på dampskip. Han fikk skipsførersertifikat i 1920 og var i flere år overstyrmann på dampskipene «Kong Inge», «Kong Bjørn», «Kong Sigurd» og «Kong Frode» (for Det Søndenfjelds-Norske Dampskibsselskab, som hadde ruteseilinger mellom Norge og Nord-Tyskland). I 1923 bodde Thor og Elma en periode i Bremen der rederiet hadde kontor.

Fra ca 1928 var Thor kaptein på de 4 fergene som gikk på Tinnsjøen ved Rjukan: «Rjukanfos», «Hydro», «Ammonia» og «Storegut». Det var «Hydro» som ble senket under tungtvanns-aksjonen i 1944, men Thor Nilsen sto ikke til rors da (det var kaptein Erling Sørensen – han klarte å svømme i land). Thor var hjemme på Mæl da han fikk nyheten om eksplosjonen.

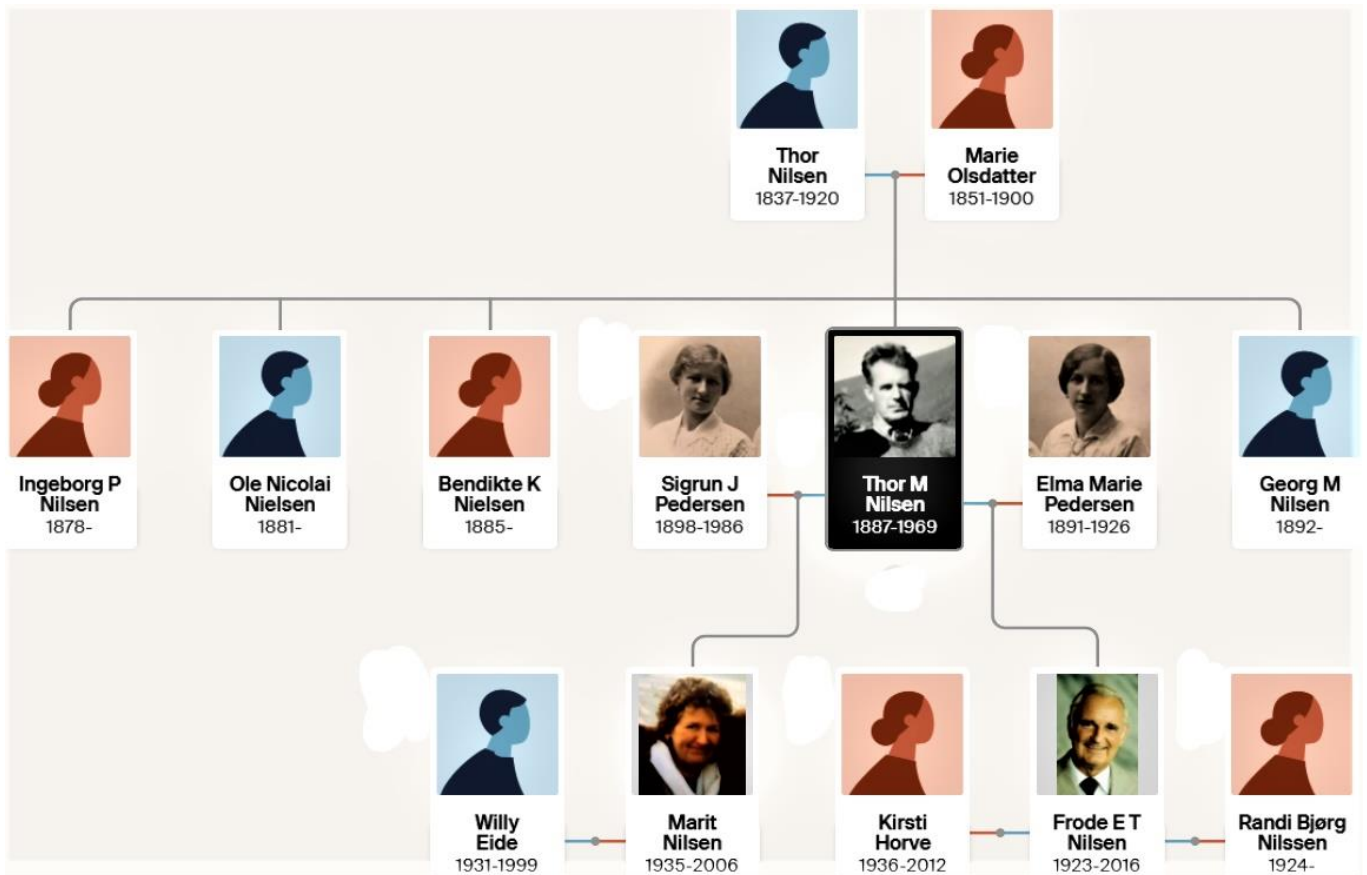
Thor Nilsen var også en habil hobbymaler som bl.a. malte vakre landskapsbilder fra Lyngør, i tillegg til skipsportretter og malerier av seilskuter. Hjemme på Mæl hadde han alltid et staffeli stående på kjøkkenet med et prosjekt som han jobbet på. Det hele begynte med at Thor likte å male, og gjerne ville lære mer av en profesjonell. Dermed fikk han en kunstmaler til å bo hos seg en hel vinter med gratis kost og losji – mot at kunstneren ga han opplæring i kunstmaling.

Thor Nilsen ble pensjonert i 1954, og han døde i 1969. Signaturen hans på maleriene var TN, Th N eller Th Nilsen.

Lyngørsida – sett fra Holmen («Seilmakeren» var malt gul)

Thor Nilsens foreldre og søsken:

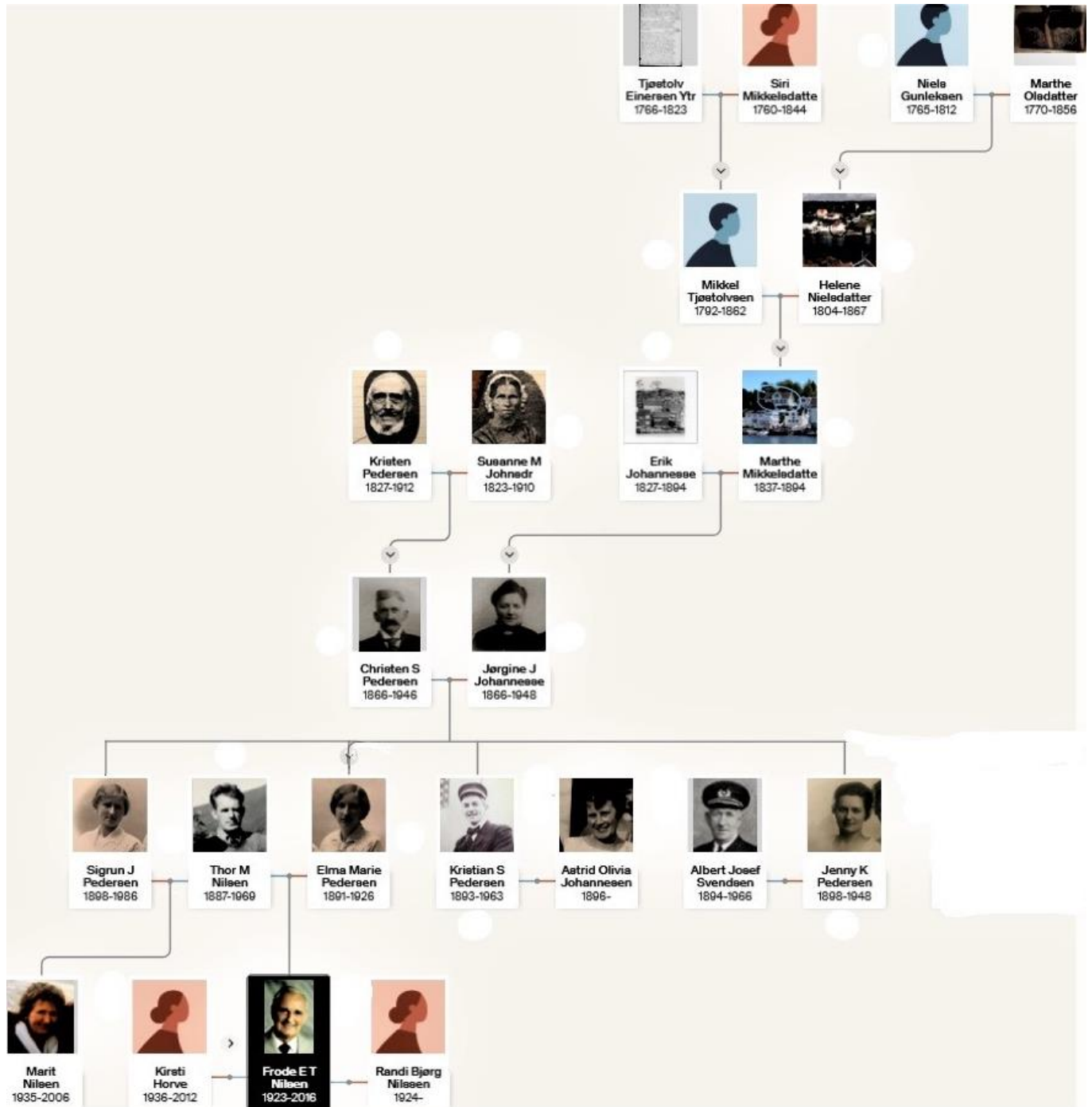

*Thor Nilsens svigerinne Jenny Pedersen og Albert Svendsen eide huset Fjeldhøi på Holmen
(det tilhører nå sønnen Jan Svendsen og er siden blitt malt hvitt)*

Skoleskipet Statsraad Lehmkuhl, Bergen

Elma og Sigrun Pedersens slekt på Lyngør:

Elma og Sigrun Pedersen var etterkommere etter Marthe Olsdatter fra Grimslund, søster til Anders Olsen. Deres oldemor, Helene Nielsdatter, vokste opp i huset til Marthe Olsdatter på Odden (Lille Svalsund 42). Oldefaren Mikkel Tjøstolvsen var etterkommer etter de aller første innbyggerne på Lyngør (Sakse Bjørnsen f. 1580, m.fl).

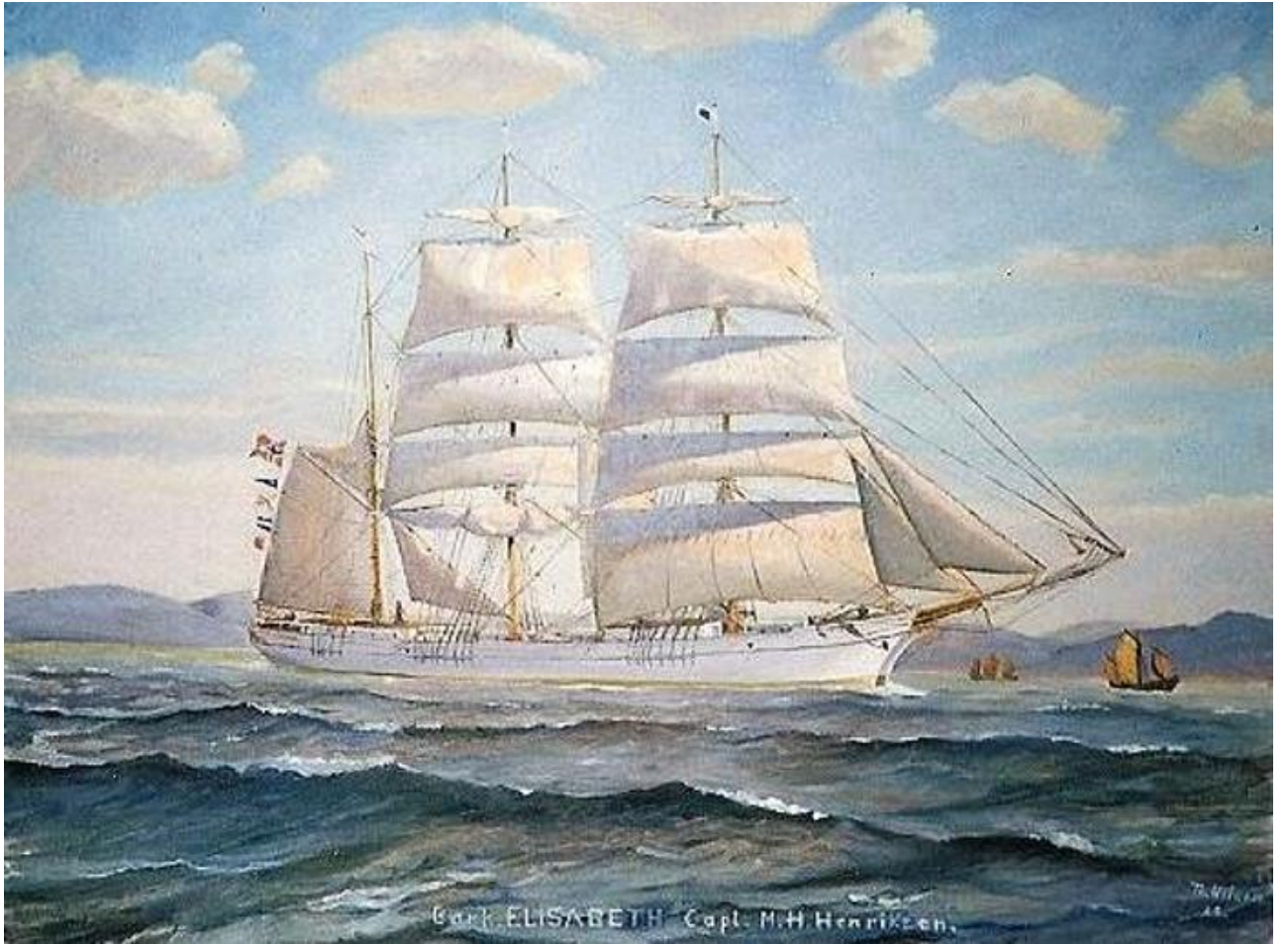
Thor Nilsen med familien på Lyngør:

*Bak f.v: Frode Nilsen, Thor Nilsen med datter Marit, Else Svendsen, Jenny Pedersen med Jan Svendsen
Foran f.v: Liv Svendsen, Christen Severin Pedersen, Jørgine Johannessen (Sigrun tar antagelig bildet)*

«Marbella» - skipet som svogeren Albert Svendsen var kaptein på

Bark Elisabeth, Lyngør

Her er det krig!

Odden og Holmen

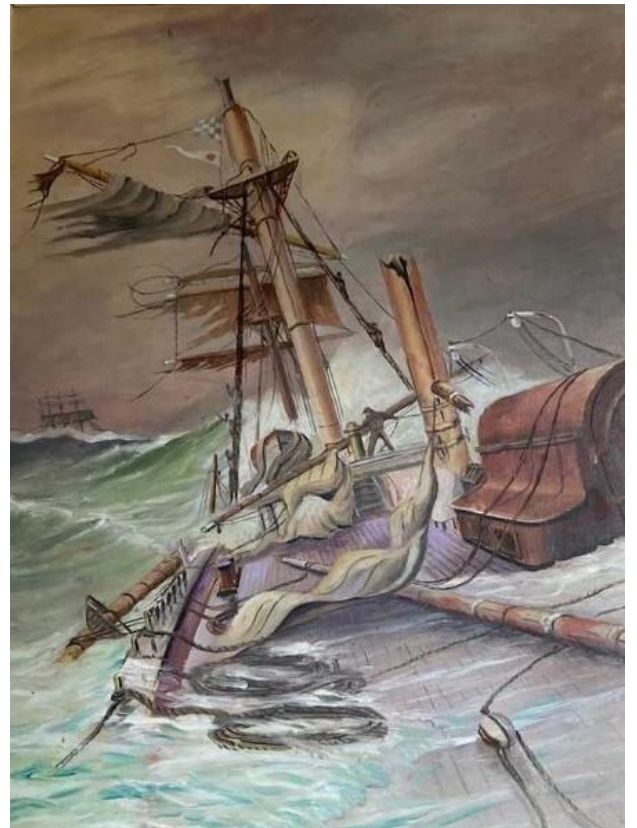
Hera

Fullrigger som ligger for bakkede seil – for å motta los (Lyngør fjorden Kystkultursenter)

Skip med revede seil

Skipsvrak

Seilskipene «Verona» «Union» «Ruth» «Griqua» «Hera» «BK Vasco Da Gama» «SK Saren»

Tinn i Telemark

Stilleben

Tinnfergen «Storegut»

Kilder:

- Liv Svendsen Vembe
- Jan og Signe Svendsen
- Stein Eide
- Berit Eide
- «Norske Skipsportrettkunstnere» av Morten Hesthammer
- <http://rjukanbanen.blogspot.com/2013/03/hvem-malte-dette-maleriet-av-damferga.html>